

DESCRIEREA CIP – ÎNTRE REAL ȘI IDEAL

AURELIA PERȘINARU

Biblioteca Națională a României

aurelia.persinaru@bibnat.ro

ABSTRACT: This article explores in detail the concept and the importance of Cataloguing in Publication (CIP) Description, showing how it is created, what its advantages are and also its limitations. CIP Description is the practice of cataloguing and indexing publications before their release, providing essential bibliographic information, in a standardized format. By implementing this process before the publication of a work, libraries and users gain quick and efficient access to bibliographic data, thus facilitating the search and identification of resources of interest. CIP Description is beneficial not only for libraries but also for authors, publishers, and readers. It contributes to increasing the visibility of each publication, helping with promotion and easier identification in academic and commercial contexts. CIP Description represents the first step in the national bibliographic control process and an efficient tool in collecting publications for developing the libraries collections through legal deposit or acquisitions.

KEYWORDS: Cataloguing-in-Publication, identification, CIP description, national bibliographic control, legal deposit

Centrul Național ISBN-ISSN-CIP este structura din cadrul Bibliotecii Naționale a României cu atribuții în ceea ce privește identificarea standardizată a publicațiilor editate pe teritoriul național, prin coduri ISBN (*International Standard Book Number* / Număr Internațional Standardizat pentru Cărți), ISSN (*International Standard Serial Number* / Număr Internațional Standardizat pentru Seriale) și ISMN (*International Standard Music Number* / Număr Internațional Standardizat pentru Muzică Tipărită), precum și în ceea ce privește implementarea, administrarea și dezvoltarea Programului CIP în România.¹ Toate activitățile desfășurate în cadrul Centrului Național ISBN-ISSN-CIP au ca element comun editorul, acesta fiind principalul partener și

totodată beneficiar al serviciilor și produselor realizate în cadrul centrului. Colaborarea dintre Centrul Național ISBN-ISSN-CIP și editorul român se referă cu precădere la publicațiile aflate în faza de pre-publicare, adesea în schimbare din punct de vedere al caracteristicilor editoriale și bibliografice, fapt ce impune o anumită flexibilitate și disponibilitate, precum și o relație de încredere, construită în timp, între bibliotecar și editor.

Relația dintre bibliotecarii Centrului Național ISBN-ISSN-CIP și editori începe încă din momentul înregistrării editurii, a acordării primei serii de coduri ISBN și realizării instructajului de inițiere cu privire la activitatea editorială și la modul de prezentare a publicațiilor. Apariția de noi produse editoriale, de noi medii de publicare, precum și

¹ "Regulament de organizare și funcționare al Bibliotecii Naționale a României", *Biblioteca Națională a României*,

art. 31, 17-18, accesat în data de 25.09.2023, <https://www.bibnat.ro/dyn-doc/ROF2020.pdf>.

diversificarea modelelor de distribuție a publicațiilor în rândul consumatorilor fac cu atât mai necesară colaborarea permanentă dintre editori și bibliotecari, pentru o cât mai corectă identificare și reprezentare a publicațiilor în cataloage și baze de date, naționale și internaționale. În acest sens, Centrul Național ISBN-ISSN-CIP promovează o relație de colaborare cu editorii bine reglementată și transparentă, cu un grad din ce în ce mai mare de predictibilitate. Componenta metodologică a relației cu editorii este extrem de importantă, încă din momentul înființării editurii, când este necesar să existe un nivel minimal de cunoștințe, pentru desfășurarea în bune condiții a viitoarei activități editoriale. Ulterior, Centrul Național ISBN-ISSN-CIP oferă editorilor, la cerere sau din oficiu, informații actualizate și soluții pentru situațiile specifice activității lor și colaborează permanent cu aceștia în cadrul Programului CIP.

Totodată, site-ul Bibliotecii Naționale a României, prin secțiunile dedicate, oferă informații cu caracter metodologic, actualizate periodic, devenind astfel o sursă reală de informare și un instrument eficient în procesul de comunicare dintre Centrul Național ISBN-ISSN-CIP și editori.²

Începând din anul 1996, Biblioteca Națională a României administrează Programul CIP (catalogare înaintea publicării) la nivel național. Ulterior, acest program a fost reglementat prin Legea nr. 186/2003 privind susținerea și promovarea culturii scrise.³ Metodologia de

aplicare a Programului CIP în România urmărește îndeaproape modelul promovat de biblioteci de renume. Astfel, Programul CIP a fost introdus în Canada⁴ încă din anul 1957, în timp ce Library of Congress⁵ și Bibliothèque Nationale de France au operaționalizat programul de catalogare înaintea publicării în anul 1970, facilitând dezvoltarea colecțiilor proprii cu titluri de interes pentru utilizatori și, în același timp, oferind editorilor un mijloc de promovare a producției editoriale, într-un mediu specializat.

Programul s-a extins treptat, fiind preluat de mai multe țări din Europa (de exemplu, în Marea Britanie, Portugalia, Cehia, Finlanda, Moldova etc.), din Asia (de exemplu, în Coreea, Singapore, India, China etc.), din Africa (de exemplu, în Nigeria), Australia, Noua Zeelandă sau America Latină (de exemplu, în Columbia, Costa Rica, Mexic, Venezuela etc.).

Scopul Programului CIP în România este acela de a identifica, într-o formă standardizată, intenția de publicare la nivel național. Totodată, Programul CIP este instrumentul principal de colectare a metadatelor pentru publicațiile identificate prin cod ISBN, în scopul justificării modului de utilizare a acestor coduri la nivel național, în conformitate cu prevederile standardului ISO 2108.

În conformitate cu Regulamentul Centrului Național CIP⁶, Programul CIP constă în semnalarea, de către editori, a viitoarelor apariții editoriale, pentru a fi înregistrate, sub forma unei descrieri bibliografice în baza de date națională.

² "Pentru editori", *Biblioteca Națională a României*, accesat în data de 25.09.2023,

<https://www.bibnat.ro/Pentru-editori-s20-ro.htm>.

³ "Legea nr. 186 din 19 mai 2003, republicată, privind susținerea și promovarea culturii scrise", art. 25, accesat în data de 25.09.2023, https://www.bibnat.ro/dyn-doc/L186_2003.pdf.

⁴ "Cataloguing in Publication data block", *Library and Archives Canada*, accesat în data de 25.09.2023, [\[archives.canada.ca/eng/services/publishers/cataloguing-publication/Pages/data-block.aspx\]\(https://archives.canada.ca/eng/services/publishers/cataloguing-publication/Pages/data-block.aspx\).](https://library-</p>
</div>
<div data-bbox=)

⁵ "About the CIP Program", *Library of Congress*, accesat în data de 25.09.2023,

<https://www.loc.gov/programs/cataloging-in-publication/about-this-program/>.

⁶ "Centrul Național CIP: Regulament", *Biblioteca Națională a României*, accesat în data de 25.09.2023, [https://www.bibnat.ro/dyn-doc/Regulament%20CIP%20\(2022\).pdf](https://www.bibnat.ro/dyn-doc/Regulament%20CIP%20(2022).pdf).

Participă la acest program, în mod obligatoriu, toate editurile înregistrate la nivel național, edituri care dețin un portofoliu propriu de coduri ISBN. Semnalarea viitoarelor apariții editoriale se face în faza de pre-publicare, cu maximum 30 de zile înainte de producerea efectivă și punerea pe piață a unei publicații. Nu se realizează descrieri CIP pentru publicații care există deja pe piața de carte. De asemenea, nu se realizează descriere CIP pentru publicațiile de uz intern sau personal, respectiv pentru acele publicații care nu sunt destinate publicului larg. Sunt incluse în Programul CIP numai publicațiile identificate prin cod ISBN. În prezent, se realizează descriere CIP numai pentru documentele în format tipărit, indiferent de limba textului sau de alfabet.

Înregistrarea intenției de editare a unei lucrări se realizează prin completarea unui Formular CIP, disponibil online pe site-ul Bibliotecii Naționale a României, în secțiunea CIP. Editorul are responsabilitatea de a transmite către Centrul Național CIP (parte componentă a Centrului Național ISBN-ISSN-CIP) informații bibliografice corecte și cât mai complete despre publicația semnalată. Aceste informații sunt susținute prin copia după pagina de titlu, care însoțește Formularul CIP.

În unele cazuri, toate aceste informații nu sunt suficiente pentru a realiza o descriere bibliografică relevantă, motiv pentru care editurile sunt solicitate să ofere și alte informații, de obicei despre istoricul publicației sau despre intențiile editoriale ale autorului respectiv. În general, situații de acest fel sunt întâlnite în cazul resurselor multi-volum, acolo unde relația dintre volume nu este întotdeauna suficient de clar exprimată din punct de vedere bibliografic. Un alt caz care necesită o atenție sporită și informații

suplimentare este cel al publicațiilor care apar în urma unui eveniment științific, cultural sau profesional, publicații de tipul volumelor de lucrări sau de abstracte ale congreselor, conferințelor, seminarelor etc. Este important să se cunoască atât istoricul evenimentului, cât și istoricul publicației, pentru a putea stabili corect tipologia documentară (monografie sau periodic) și codul de identificare utilizat. Există și situații în care, cu ocazia acestor verificări și clarificări din partea editorului/autorului se constată că publicația, declarată inițial ca fiind o apariție unică și identificată prin cod ISBN, apare, în fapt, cu periodicitate, sub același titlu, ceea ce conduce la revizuirea modului de identificare, prin cod ISSN și nu ISBN. Pe baza tuturor acestor informații, unele formale, furnizate prin Formularul CIP, altele informale obținute prin corespondență telefonică sau prin e-mail, se poate realiza "Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României" (numită în continuare "Descriere CIP") pentru fiecare publicație semnalată ca viitoare apariție editorială. Această descriere bibliografică este standardizată, sumară și preliminară. Este standardizată pentru că respectă toate normele de descriere bibliografică prevăzute de standardul ISBD, ediția unificată din 2011, cu actualizările ulterioare.⁷ Este o descriere sumară pentru că ea conține numai informațiile bibliografice care sunt cunoscute cu certitudine la momentul semnalării publicației. Numai în acest mod se poate realiza descrierea CIP în timp util, fără a fi afectate termenele de predare de pe fluxul de producere (de exemplu, termenul de predare a lucrării în tipografie). Nu sunt incluse în descrierea CIP informații despre paginație, dimensiuni, preț etc. Descrierea CIP este o descriere preliminară, realizată înaintea publicării efective a lucrării. Un alt aspect

⁷ *ISBD Descrierea Bibliografică Internațională Standardizată: Ediție unificată (2011)* (București: Editura Bibliotecii Naționale a României, 2019), accesată în data de 25.09.2023, [\[content/uploads/2019/05/assets/hq/publications/series/44-ro.pdf\]\(https://www.ifla.org/wp-content/uploads/2019/05/assets/hq/publications/series/44-ro.pdf\).](https://www.ifla.org/wp-</p></div><div data-bbox=)

important este faptul că o descriere CIP se realizează fără a avea cartea la dispoziție, folosind numai informațiile furnizate de editură, referitoare la descrierea fizică și la cea de conținut. Din aceste considerente, indicele CZU indică mai degrabă domeniul de cunoaștere în care se încadrează subiectul lucrării și nu reprezintă o clasificare precisă pentru cartea respectivă.

Descrierea CIP se realizează folosind Aleph, sistemul informatic integrat al Bibliotecii Naționale a României. Totalitatea descrierilor CIP realizate sunt organizate în cadrul "Catalogului CIP", parte componentă a "Catalogului online al Bibliotecii Naționale a României". După primirea exemplarelor pentru Depozitul legal central, pe baza exemplarului de semnal, descrierea CIP a unei cărți este actualizată, completată și eventual corectată și devine o descriere bibliografică definitivă, fiind preluată din "Catalogul CIP" și transferată în "Catalogul online al Bibliotecii Naționale a României".

Descrierile CIP sunt transmise editorilor prin e-mail, într-un document word, pentru a putea fi ușor copiate. Chenarul poate fi adaptat în funcție de dimensiunile cărții respective. Descrierea CIP este transmisă exclusiv editurii care a solicitat-o; nu se transmit descrieri CIP către autori, tipografi, cabinete de avocatură, biblioteci etc. În cadrul Programului CIP, relația dintre Biblioteca Națională și editură este directă și exclusivă.

Editorul preia descrierea CIP transmisă de către Centrul Național CIP și o inserează pe versoul foii de titlu, păstrând întocmai conținutul și forma acesteia. Astfel, cartea publicată va conține în interiorul ei descrierea CIP. Programul CIP, prin procedurile sale operaționale, aduse la cunoștința fiecărui editor, prevede folosirea exclusivă a descrierii CIP primite de la Biblioteca Națională a României pe versoul foii de titlu. Nu este admisă folosirea unor sintagme-substitut (de exemplu, nu este permisă folosirea formulei "descrierea CIP se găsește la Biblioteca Națională a României").

Editurile sunt informate în legătură cu obligația de a respecta întocmai descrierea CIP primită de la Centrul Național CIP, fără a interveni neautorizat în conținutul sau forma acesteia. Dreptul de autor asupra descrierii CIP aparține exclusiv Bibliotecii Naționale a României. Periodic, au loc sesiuni de monitorizare a modului în care editurile tipăresc descrierile CIP pe publicații. Eventualele erori sunt semnalate editurilor, împreună cu soluții de remediere. Erorile cel mai des întâlnite se referă la preluarea trunchiată a descrierii CIP prin omiterea indicelui CZU, la tehnoredactarea descrierii CIP după alte reguli decât cele prevăzute în standard (de exemplu, centrarea textului, scrierea cu italice, nerespectarea punctuației), la adăugarea de informații bibliografice, suplimentar față de cele transmise prin Formularul CIP, dar și la folosirea unor descrieri CIP de la ediții anterioare etc. Sunt considerate de o gravitate sporită situațiile în care descrierea CIP este realizată în afara Bibliotecii Naționale a României, de către persoane neautorizate și apoi este plasată sub denumirea "Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României". Repetarea, în cunoștință de cauză a erorilor în utilizarea unei descrieri CIP poate duce la modificarea regimului de acordare a codului ISBN pentru editura respectivă, iar în cazuri grave, la sesizarea ORDA sau la acțiuni legale privind încălcarea dreptului de autor.

În cazuri bine justificate și documentate, editurile au posibilitatea de a solicita modificarea unei descrieri CIP primite, urmând procedura de modificare publicată pe site-ul Bibliotecii Naționale a României, secțiunea CIP. Modificările se realizează pe un flux de lucru paralel cu cel pentru descrierile CIP noi. Descrierile CIP modificate sunt transmise editurii cu celeritate. De asemenea, editurile au posibilitatea de a solicita anularea unei descrieri CIP. Și pentru acest serviciu există procedură de lucru. Un alt serviciu, gratuit, de care beneficiază editurile se referă la

urgentarea realizării descrierii CIP solicitate, în mod ocazional și cu o justificare reală și pertinentă. În toate aceste cazuri de intervenții ocazionale, la cererea editurilor, comunicarea se desfășoară exclusiv prin e-mail.

Comunicarea permanentă și responsabilă dintre Centrul Național CIP și editorii de carte din România este esențială pentru realizarea unor descrieri CIP "ideale", prin aceasta înțelegând descrieri cu informații bibliografice de formă și de conținut corecte, în deplină concordanță cu lucrarea ce urmează a fi publicată. În realitate însă, există și situații în care descrierile CIP nu sunt conforme, cauzele identificate fiind multiple, de la transmiterea de către editori a unor informații bibliografice incomplete sau incorecte, până la intervenții neautorizate în conținutul descrierilor originale etc. Pentru a preveni, într-o măsură cât mai mare, situațiile de acest fel, Centrul Național CIP desfășoară, permanent, activități metodologice destinate editorilor, precum și activități de monitorizare a modului de utilizarea a descrierilor CIP pe cărți.

Dificultățile cu care se confruntă bibliotecarii Centrului Național CIP în activitatea curentă constă în volumul mare de solicitări primite și, în același timp, respectarea termenelor de răspuns. Dacă în anul 1997, după primul an de activitate consecventă erau realizate 678 de descrieri CIP, în ultimii ani, 2020-2022, statisticile au înregistrat o medie de 26.000 descrieri CIP realizate pe an. Termenul mediu de răspuns este de 5 zile lucrătoare, în timp ce termenul maxim este de 10 zile lucrătoare. Un alt element de dificultate îl reprezintă variațiile lunare, uneori chiar zilnice ale numărului de solicitări CIP recepționate. Această situație conduce la dificultăți în planificarea coerentă și eficientă a activităților curente: realizarea descrierilor noi, modificarea, la cerere,

a celor vechi și monitorizarea participării editurilor la Programul CIP. Din datele centralizate de Centrul Național CIP, în prezent, se înregistrează, în medie, aproximativ 120 de formulare CIP/zi, existând însă și zile cu peste 200 de solicitări. Prima zi a săptămânii este și cea mai aglomerată, dat fiind faptul că se înregistrează toate formularele primite în timpul weekend-ului, iar în timpul unui an calendaristic au fost identificate ca fiind deosebit de solicitate perioadele dinaintea târgurilor de carte, naționale și regionale, dinaintea marilor sărbători religioase, a perioadelor de evaluări, de concursuri sau de acordări de grade profesionale în învățământ etc. În aceste perioade, termenul de răspuns la solicitările CIP poate crește, fără a depăși termenul maxim, asumat prin Standardul de servicii CIP.⁸ În anul 2022, numărul de utilizatori unici ai serviciilor CIP a fost de 1467, în creștere cu 13% față de anul precedent, acesta fiind rezultatul intensificării procesului de monitorizare a participării editurilor la Programul CIP.

Activitatea în cadrul Centrului Național CIP este completată cu realizarea lunară a "Bibliografiei cărților în curs de apariție. CIP", cu activități săptămânale de monitorizare a participării editurilor la Programul CIP, precum și cu acțiuni periodice de management al calității datelor în "Catalogul CIP".

În activitatea sa, Centrul Național CIP are ca partener și beneficiar editorul de carte din România. Alături de editori, beneficiari ai descrierilor CIP sunt și bibliotecile, care au la dispoziție o descriere bibliografică, standardizată, sumară și preliminară a cărților ce urmează a fi publicate și dispun, totodată, și de o predicție a producției editoriale, care poate fi utilă în planul de dezvoltare a colecțiilor curente proprii, parte a patrimoniului documentar național și local.

⁸ "Standardul de servicii CIP", *Biblioteca Națională a României*, accesat în data de 25.09.2023,

<https://www.bibnat.ro/dyn-doc/Standardul%20de%20servicii%20CIP.pdf>.